

Om autism

information för föräldrar

Välkommen till första tillfället!

Syfte och mål

- Grundläggande kunskap om autism som sträcker sig över tre tillfällen
- Gemensam grund – behandlare och föräldrar använder samma begrepp
- Forskningen visar att det är en framgångsfaktor att ge föräldrarna strategier att hantera sitt barn

Autism

Presentation

- Vad heter du?
- Vad heter ditt barn och hur gammal är han/hon?
- Ev. diagnos utöver autism?
- *...det som sägs stannar i rummet*

Autism

Tidigare användes olika diagnoser för att tala om graden av autism

Autism

Ett "paraplybegrepp"

Autism i barndomen
Aspergers syndrom
Atypisk autism
Autismsliknande tillstånd
Autistiska drag

Hur vanligt är autism?

Cirka 1 % av befolkningen har autism.

Diagnosen förekommer i hela världen oavsett socialgrupp.

Den är vanligare hos pojkar än hos flickor...

... och fler pojkar än flickor får diagnos.

Autism DSM-5

Två huvudområden definerar autism

A. Begränsning i social kommunikation och socialt samspel

- 1) Bristande ömsesidighet
- 2) Bristande icke-verbal kommunikation
- 3) Begränsningar i personliga relationer

B. Begränsade repetitiva beteenden, intressen och aktiviteter

- 1) Uppprepningar i tal, motorik eller sättet att använda föremål
- 2) Överdrivna rutiner och beteendemönster
- 3) Starkt begränsade intressen
- 4) Över-/underkänslighet för sinnesintryck

Det skall förekomma svårigheter inom båda områdena och symtomen skall visas tidigt i barndomen.

Finns symtom inom bara ett område, är det inte autism enligt DSM-5.

Autism DSM-5

Hur graderas svårigheterna inom DSM-5?

Hur fungerar vardagen?

- Stöd behövs (Nivå 1)
- Omfattande stöd behövs (Nivå 2)
- Mycket omfattande stöd behövs (Nivå 3)

Intellektuell funktionsnedsättning

- Ja
- Nej

Språkstörning

- Ja
- Nej

Tilläggsdiagnoser som kan förekomma vid autism

- Intellektuell funktionsnedsättning (IF)
- ADHD
- Språkstörning
- Epilepsi

Orsaker till autism

Genetiska faktorer

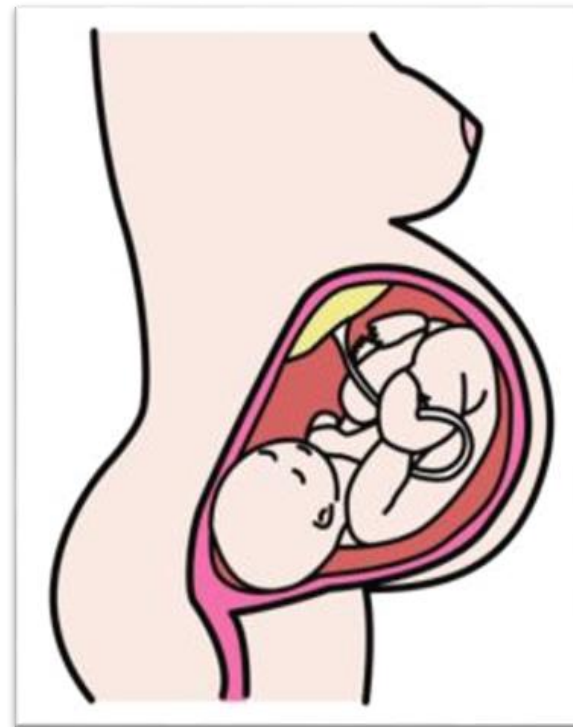
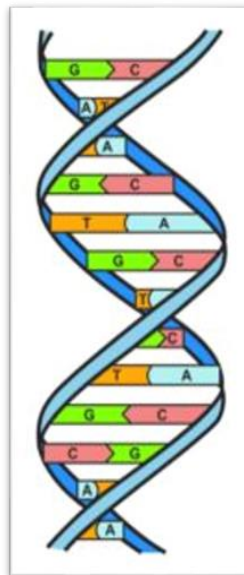
- Ärftlighet
- Kromosomavvikelser

Miljöfaktorer

- Prenatala (före födseln)
- Perinatala (under födseln)
- Postnatala (nyföddhetsperioden)

Autism kan inte botas

Alla utvecklas men i olika takt

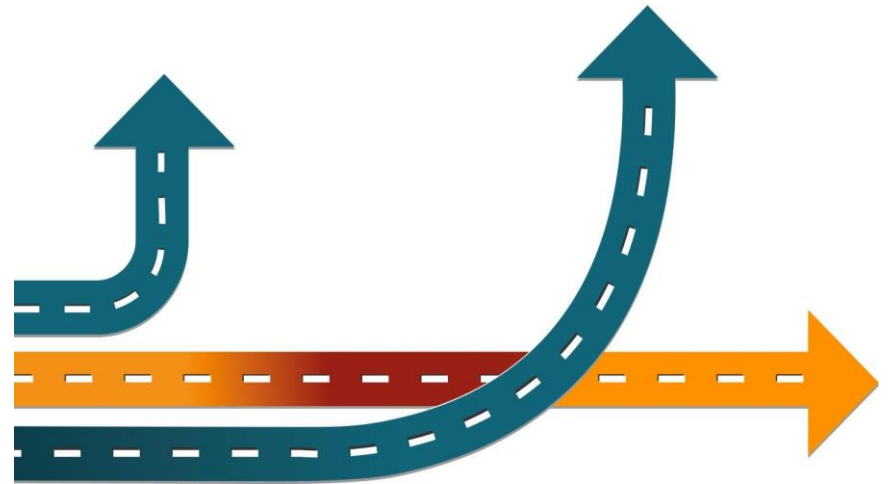
Prognos vid autism

Flera faktorer spelar in

- Svårighetsgrad av autism
- Begåvningsnivå
- Tilläggsdiagnoser
- Omgivningsfaktorer

Tidig upptäckt/tidiga insatser

Stor variation i vuxenlivet

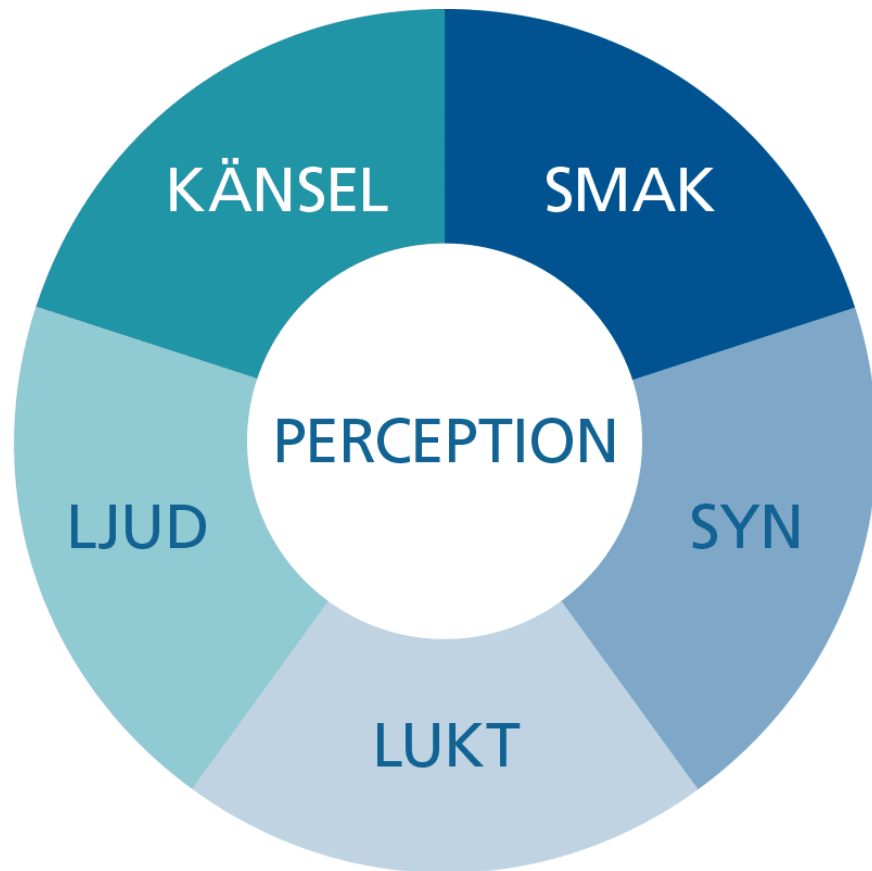
Hur uttrycker sig autism?

Autism påverkar
hjärnans sätt
att hantera
information

Hjärnan tar in,
bearbetar och
tolkar information
från omvärlden
annorlunda

Autism leder till
ett annorlunda
beteende

Annorlunda sätt att
förstå, sortera och
reagera på signaler
som kommer
från våra sinnen

Delad uppmärksamhet (joint attention)

Förmågan att samordna uppmärksamhet med någon annan, ett gemensamt fokus.

Påverkar
exempelvis

- ögonkontakt
- pekning (ögon eller finger)
- socialt samspel
- språkutveckling

Mentalisering (föreställningsförmåga)

Förmågan att föreställa sig något som inte är direkt synligt

Svårighet att skapa inre bilder av saker som ska ske eller har varit

Påverkar fantasilekar och händelser i vardagen

Påverkar förmågan att återberätta

Theory of Mind

Förstå att andra människor inte tänker, känner eller vet samma sak som jag

Varför stannar bussen
när jag inte ska gå av?

Theory of Mind

Förmågan att föreställa sig och förstå andras känslor och tankar, att de kan skilja sig från de egna, ta en annan persons perspektiv

Svårigheter med Theory of mind

- söka delad uppmärksamhet - att räkna ut vad andra vet och kan
- förstå andras känslor
- tolka och använda kroppsspråk
- avläsa andras intresse, eller bristande intresse för det man talar om
- förutse vad andra kan tycka om det man gör

Central koherens (sammanhang)

**Svårt få ihop
alla delar till
en helhet**

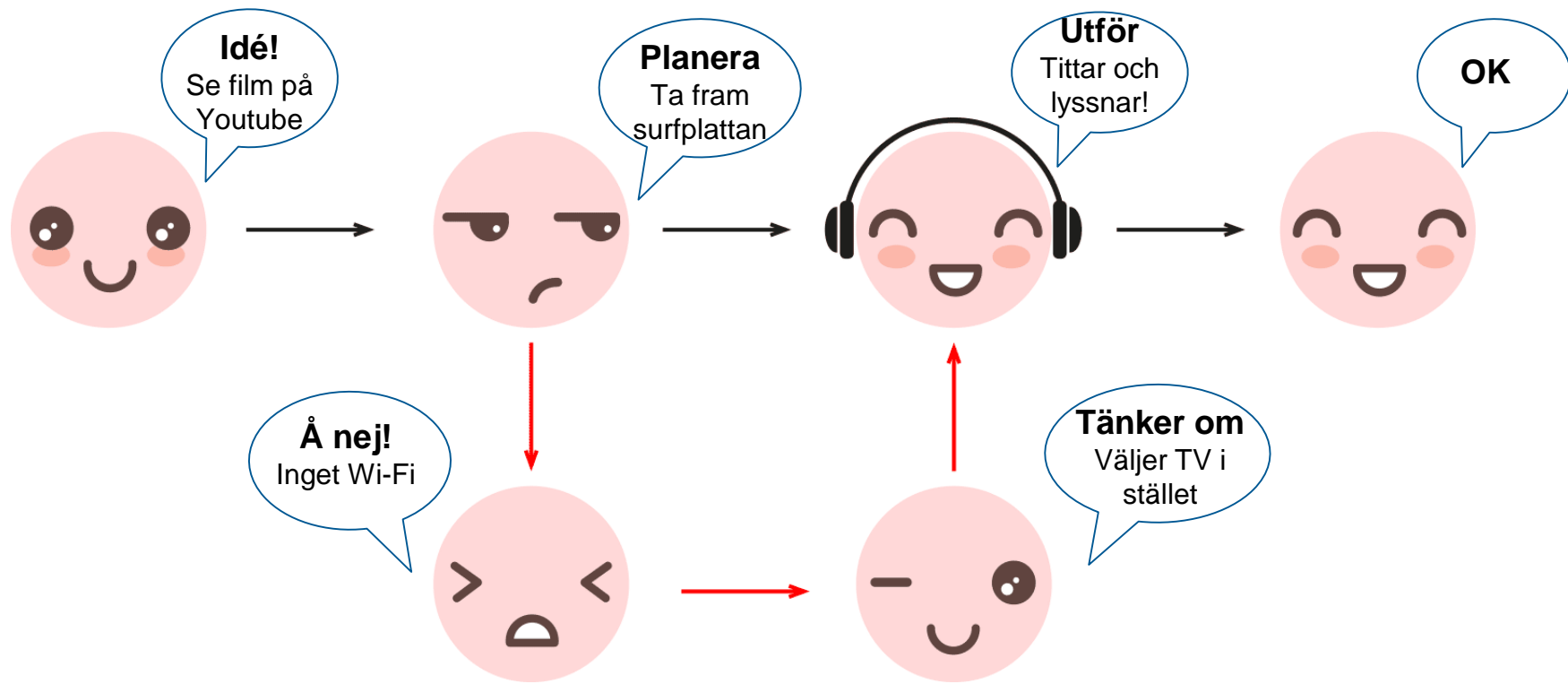
Central koherens (sammenhang)

Samordna information till en helhet och skapa meningsfulla sammenhang

Påverkar
exempelvis

- Förmågan att se eller skapa en "röd tråd"
- Instruktioner
- Tolka ansiktsuttryck
- Samspel
- Språklig förståelse
- Grupparbete

Exekutiva funktioner

Exekutiva funktioner

Påverkar
exempelvis

- Impulskontroll och motivation
- Att ta initiativ, sätta igång, planera, utföra och utvärdera
- Att vara flexibel och hitta nya strategier
- Arbeta självständigt
- Skapa och följa rutiner
- Se vad aktiviteter/handlingar leder till
- Uppfatta tid
- Automatisera beteenden, exempelvis cykla, simma

Diskussionsfråga

- Känner du igen ditt barn i beskrivningen av diagnosen?
- Hur var det att genomgå utredningen?

Förälder till ett barn med autism

Besked
om diagnos
– leder till en
reaktion

...liksom att känna
lättnad och få
bekräftelse på
egna funderingar

Normalt att ha
svårt för att ta in
och minnas ny
information

Krisreaktion
är vanligt...

Normalt att
känna ilska, sorg,
förvirring, lättnad,
skam, skuld
och oro

Krisförlopp

Chock

Saknar kontroll
Saknar kunskap
Sjukdomsfokusering
Förvirring, förnekelse

Reaktion

Ilkska
Besvikelse
Hitta ett svar
Varför just vi?

Bearbetning

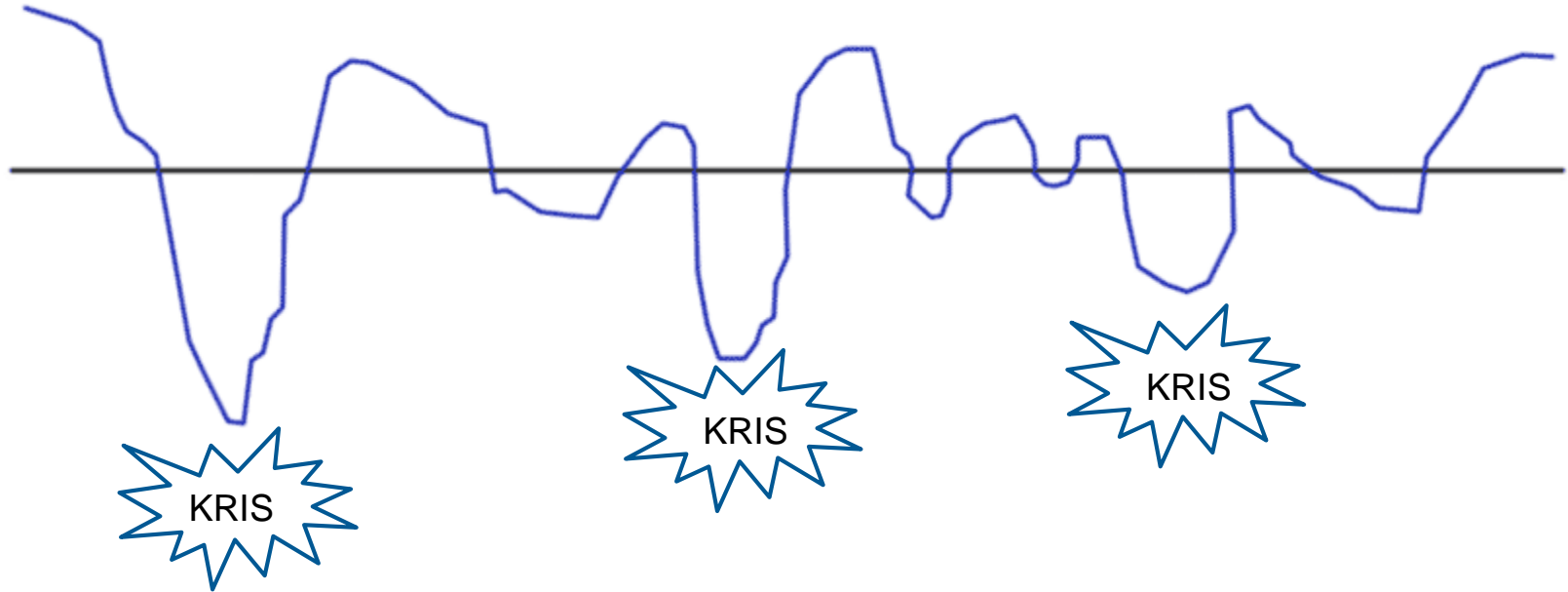
Aktiv
Söker hjälp
Reflektion
Ser möjligheter

Nyorientering

Få kontroll
Komma till insikt
Framtidshopp
Förtroende

Krisförlopp över tid

En kris kan först ge kraftiga reaktioner - som efter tid blir färre och mildare

Reaktion – en process – olika uttryck

Processen
påverkas av

- Inre förutsättningar och erfarenheter
- Omgivningens förmåga att ge stöd
- Tid

Det finns inget som är **rätt** eller **fel** i hur man reagerar.
Föräldrar kan vara i olika faser i processen.

En sårbar situation

Hög stressnivå

Ge dig tid att vila för att orka

Barnet behöver
mer än andra barn

Minska kraven

Egen sorg

Möjlighet till stöd från professionella

Fortsatta möjligheter till insatser

Behandling i grupp – BIG

- Samtalsgrupp Att ha ett barn med funktionsnedsättning 0-6 år, 7-12 år och tonår
- Att prata med sitt barn om barnets funktionsnedsättning

Möjlighet till **individuellt samtalsstöd** hos kurator/psykolog

Evidens – beprövad erfarenhet

Aktuell forskning om autism
i Västra Götalandsregionen:

Gillbergcentrum:

[Gillbergcentrum, Göteborgs
universitet \(gu.se\)](https://www.gillbergcentrum.gu.se)

The screenshot displays the Gillbergcentrum website. On the left is a navigation menu with the following items: Göteborgs universitet, Gillbergcentrum (highlighted in pink), Om oss, Forskning, Publikationer och media, Gillbergs blogg, and Resurser. The main content area features a header with the text 'Gillbergcentrum' and navigation links for 'Lyssna', 'Kontakt', and 'International website'. Below the header is a large image of a sand sculpture depicting a man's profile and a brain. The text 'Gillbergcentrum' is overlaid on the bottom of the image. At the bottom of the page, there is a breadcrumb trail: ' / Gillbergcentrum'.

Tack för idag!

